

השוואה בין תפיסת יחסי אם-ילד של האם לפני ואחרי טיפול בדרמה תרפיה הממוקד בתובנה אימהית

מאת: דניאלה גולברט, בוגרת תואר MA, בית הספר לטיפול באמצעות אמנויות, הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, אוניברסיטת חיפה.

בהנחיית: ד"ר רינת פניגר-שאל, בית הספר לטיפול באמצעות אמנויות, הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, אוניברסיטת חיפה.
ד"ר נינה קורן-קריא, בית הספר לעבודה סוציאלית, הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, אוניברסיטת חיפה.

המחקר הנוכחי עוסק בבחינה של תוכנית התערבות בדרמה תרפיה עבור אימהות לילדים בסיכון עקב טיפול הורי לקוי ובדיקה האם ייצוגי האימהות לגבי הקשר שלהן עם ילדן השתנה כתוצאה מההתערבות. ההתערבות הינה טיפול קבוצתי קצר מועד של עשרה מפגשים, בדרמה תרפיה ממוקדת תובנה אימהית (Parental Insightfulness Drama Therapy, PIDT) (Feniger-Schaal, Koren-) (Karie & Bareket, 2013). המחקר הנוכחי הינו חלק מפרויקט גדול יותר אשר התקיים בשבעה מרכזי טיפול של משרד הרווחה שמיועדים לילדים עם בעיות רגשיות והתנהגותיות על רקע טיפול הורי לקוי, ומשפחותיהם. במחקר השתתפו 29 אימהות אשר הופנו לטיפול במרכזי ילדים הורים של משרד הרווחה. האימהות השתתפו בהתערבות לפי מודל ה-PIDT ובנוסף נערכו ראיונות תובנה אימהית (לפני ואחרי ההתערבות לבדיקת שינוי כתוצאה מהטיפול). השערת המחקר היא כי יחול שינוי ביצוגי האם לגבי הקשר עם ילדה כתוצאה מהטיפול המוצע. את תפיסת האם וציפיותיה (קרי, יצוגיה) מדדנו באמצעות שתי השאלות האחרונות בראיון: "מה הדבר שהכי מאפיין את מערכת היחסים שלך עם הילד/ה" ו"מהן הציפיות שלך מהקשר עם הילד/ה לשנה הקרובה". הראיונות שוכתבו ומתוכם נגזרו עולמות התוכן השונים ונערכה ההשוואה לפני ואחרי הטיפול.

תוצאות המחקר תמכו בחלק מהשערותינו. כפי שציפנו, האימהות תיארו את היחסים שלהן עם הילד/ה באופן חיובי יותר לאחר ההתערבות. כלומר, עולמות התוכן: ראייה חיובית של הילד, תחושת יחד, ו- שיפור ביחסים, הופיעו בתדירות גבוהה יותר בתשובות האימהות אחרי הטיפול מאשר לפני הטיפול. כמו כן תוכן הקשור למאפיינים סימביוטיים נמצא בשכיחות נמוכה יותר לאחר ההתערבות. לא נמצא אישור להשערה כי ציפיות האם מהקשר לשנה הקרובה השתנו בעקבות הטיפול.

ביבליוגרפיה:

Fenigar-Schaal, R., Koren-Karie, N., & Bareket, M. (2013). Dramatherapy focusing on maternal insightfulness: A Preliminary Report. *The Arts in Psychotherapy*, 40, 185-191.

מילות מפתח: תובנה אימהית, ייצוגים, קשר אם-ילד, ילדים בסיכון, טיפול קצר מועד.

דניאלה גולברט, דוא"ל: danielagolbert@gmail.com